

Αθήνα, 2 Ιουλίου 2024

Δελτίο Τύπου

Έρευνα EY: Ενισχύεται η κουλτούρα ακεραιότητας στις ελληνικές επιχειρήσεις, αλλά οι προκλήσεις παραμένουν

- ▶ Τα ευρήματα της έρευνας παρουσιάστηκαν σε εκδήλωση που συνδιοργάνωσαν η EY Ελλάδα και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς
- ▶ 44% των ερωτηθέντων στην Ελλάδα πιστεύουν ότι η συμμόρφωση με τα πρότυπα ακεραιότητας του οργανισμού τους έχει βελτιωθεί τα τελευταία δύο χρόνια
- ▶ Περισσότεροι από το ένα τρίτο των Ελλήνων εργαζόμενων που συμμετείχαν στην έρευνα παραδέχονται ότι είναι προετοιμασμένοι να παρακάμψουν τους κανόνες για να βελτιώσουν τις αποδοχές τους ή την καριέρα τους
- ▶ 51% των ερωτηθέντων απάντησαν ότι υπάρχουν managers στον οργανισμό τους που θα θυσιάζαν την ακεραιότητα για βραχυπρόθεσμο οικονομικό όφελος
- ▶ Πάνω από τους μισούς συμμετέχοντες που κατήγγειλαν περιστατικά μη συμμόρφωσης μέσα στον οργανισμό τους, δέχθηκαν πίεση να μην το πράξουν

Τα πρότυπα **εταιρικής ακεραιότητας** σε όλον τον κόσμο, αλλά και στην Ελλάδα, ενισχύονται χάρη στην καθοδήγηση από τις **ηγεσίες** των επιχειρήσεων και την αυστηροποίηση του **ρυθμιστικού περιβάλλοντος**. Ωστόσο, οι εργαζόμενοι εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σημαντικές εσωτερικές και εξωτερικές πιέσεις για την ανοχή συμπεριφορών που παραβιάζουν την ακεραιότητα. Αυτά είναι μερικά από τα βασικά συμπεράσματα της φετινής παγκόσμιας έρευνας της EY, **2024 Global Integrity Report**, που διεξάγεται κάθε δύο χρόνια, και κατέγραψε τις απόψεις 5.464 εργαζόμενων, στελεχών και μελών διοικητικών συμβουλίων από 53 χώρες, περιλαμβανομένων 100 εργαζόμενων στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα στην Ελλάδα, σε επιχειρήσεις με πάνω από 500 εργαζόμενους.

Τα ευρήματα για τη χώρα μας, που παρουσιάστηκαν στο πλαίσιο εκδήλωσης που συνδιοργάνωσαν η **EY Ελλάδα** και η **Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς** τη Δευτέρα 1^η Ιουλίου, με θέμα τη σημασία της ακεραιότητας για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης στις επιχειρήσεις.

Μία στις πέντε ελληνικές επιχειρήσεις έχει αντιμετωπίσει σημαντικό περιστατικό παραβίασης ακεραιότητας τα τελευταία δύο χρόνια

Η ακεραιότητα αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο για την οικοδόμηση **εμπιστοσύνης** μεταξύ των εργαζόμενων, των πελατών, των προμηθευτών και των επενδυτών, καθώς και για την εξασφάλιση της **βιωσιμότητας** ενός οργανισμού. Ωστόσο, σύμφωνα με την έρευνα, το 19% των ερωτηθέντων

από την Ελλάδα δηλώνουν ότι ο οργανισμός τους έχει αντιμετωπίσει ένα σημαντικό περιστατικό ακεραιότητας τα τελευταία δύο χρόνια – ποσοστό οριακά υψηλότερο από τη Δυτική Ευρώπη (18%) και το σύνολο των ανεπτυγμένων οικονομιών (16%), αλλά χαμηλότερο από τις αναδυόμενες αγορές (24%).

Τα πιο διαδεδομένα περιστατικά αφορούσαν συγκρούσεις συμφερόντων (32%), ζητήματα απορρήτου και ασφάλειας δεδομένων (26%), διαφθορά και δωροδοκία (21%), πρότυπα ESG (21%), δημόσιες γνωστοποιήσεις και οικονομικές αναφορές (21%), καθώς και απάτη και υπεξαίρεση (21%). Αξιοσημείωτο είναι ότι σύμφωνα με τους ερωτηθέντες, στο 68% των περιστατικών αυτών στην Ελλάδα, εμπλεκόταν τρίτο μέρος, όπως προμηθευτής, πελάτης ή συνεργάτης κοινοπραξίας.

Βελτιωμένη εικόνα χάρη στη θετική καθοδήγηση από την ηγεσία των επιχειρήσεων

Σύμφωνα με την έρευνα, 44% των ερωτηθέντων στην Ελλάδα πιστεύουν ότι η **συμμόρφωση** με τα **πρότυπα ακεραιότητας** του οργανισμού τους έχει βελτιωθεί τα τελευταία δύο χρόνια. Το ποσοστό αυτό είναι αυξημένο κατά έξι ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με την αντίστοιχη έρευνα του 2022 και συγκρίνεται θετικά με τη Δυτική Ευρώπη (37%) και τις ανεπτυγμένες αγορές (39%). Μεταξύ όσων εκτιμούν ότι η κατάσταση έχει βελτιωθεί, ως βασικές αιτίες αναδεικνύονται, κυρίως, η καθοδήγηση από τη διοίκηση ή την ηγεσία (73%, έναντι 61% παγκοσμίως) και, δευτερευόντως, οι αυστηρότεροι κανόνες και η πίεση από τις ρυθμιστικές αρχές και τις υπηρεσίες επιβολής του νόμου (41%, έναντι 48% παγκοσμίως).

Παράλληλα, ενώ το 79% των συμμετεχόντων είναι σίγουροι ότι η ανώτερη διοίκηση του οργανισμού συμμορφώνεται με τους νόμους και τους κανονισμούς, το ποσοστό εμφανίζεται σημαντικά μειωμένο σε σχέση με την έρευνα του 2022. Αυτό, καταδεικνύει την ανάγκη για **ενδυνάμωση των προγραμμάτων ακεραιότητας**, ευαισθητοποίησης και **εταιρικής διακυβέρνησης** στην ελληνική αγορά, με κατάλληλες εσωτερικές πολιτικές και διαδικασίες οι οποίες θα τηρούνται.

Ο ανθρώπινος παράγοντας η μεγαλύτερη πρόκληση για την ακεραιότητα

Παρά τη θετική εικόνα, η προθυμία για παραβίαση της ακεραιότητας από την πλευρά των εργαζόμενων, φαίνεται να επιμένει και να ενισχύεται, με περισσότερους από το ένα τρίτο των ερωτηθέντων στη χώρα μας (34%) να παραδέχονται ότι θα ήταν διατεθειμένοι να παρακάμψουν τους κανόνες για να βελτιώσουν τις αποδοχές τους ή την καριέρα τους – πάνω από μιάμιση φορά υψηλότερο ποσοστό από τα ευρήματα της έκθεσης του 2022.

Η συμπεριφορά των εργαζόμενων επηρεάζεται άμεσα από τα μηνύματα που λαμβάνουν από την ηγεσία του οργανισμού. Εάν η διοίκηση δεν αποδεικνύει ότι ενεργεί με ακεραιότητα, τότε ούτε οι εργαζόμενοι θα το πράξουν. Είναι χαρακτηριστικό ότι, 39% των συμμετεχόντων από την Ελλάδα

(έναντι μόλις 22% το 2022), θα ήταν διατεθειμένοι να **παραβιάσουν την ακεραιότητα ή να διαπράξουν απάτη**, εφόσον τους το ζητούσε η ανώτερη διοίκηση. Παράλληλα, προβληματισμό προκαλεί και το γεγονός ότι το 43% των ερωτηθέντων θεωρούν ότι υπάρχουν managers που θα θυσίαζαν την ακεραία συμπεριφορά, υπέρ του **βραχυπρόθεσμου οφέλους** του οργανισμού και το 51% για βραχυπρόθεσμο προσωπικό οικονομικό τους όφελος.

Απαραίτητη η ενδυνάμωση μίας κουλτούρας ακεραιότητας και ανοικτής επικοινωνίας (“speak-up” culture)

Αντίστοιχα, η άνεση την οποία αισθάνονται οι εργαζόμενοι να αναφέρουν περιστατικά παραβίασης του **κώδικα ηθικής και δεοντολογίας** ή των κανονιστικών απαιτήσεων και ο βαθμός στον οποίο δέχονται πίεση να μην το πράξουν, αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες για την οικοδόμηση μίας κουλτούρας ακεραιότητας. Το 29% των Ελλήνων εργαζόμενων που συμμετείχαν στην έρευνα – έναντι 25% το 2022 – δηλώνουν ότι έχουν αναφέρει, στη διάρκεια των τελευταίων δυο ετών, περιστατικά παραβίασης των κανόνων, για παράδειγμα, στη διοίκηση ή μέσω μίας **πλατφόρμας καταγγελιών (whistleblowing hotline)**.

Έχει μειωθεί, επίσης, σε 52%, από 60% το 2022, το ποσοστό όσων δηλώνουν ότι, σε περιπτώσεις που ανέφεραν περιστατικά μη συμμόρφωσης, ένιωσαν πίεση να μην το πράξουν – ωστόσο το ποσοστό παραμένει ακόμη υψηλό. Συγχρόνως, όμως, είναι ανησυχητικά υψηλό και το ποσοστό όσων δηλώνουν ότι είχαν ανησυχίες για **παραβατικές συμπεριφορές**, τις οποίες τελικά δεν ανέφεραν σε κάποιον αρμόδιο ή στη διοίκηση (38%, έναντι 26% πριν δύο χρόνια και υψηλότερο από τον μέσο όρο των ανεπτυγμένων αγορών και της παγκόσμιας έρευνας). Ως κύριοι λόγοι, αναδεικνύονται η πεποίθηση ότι οι προβληματισμοί τους δεν θα έβρισκαν ανταπόκριση από την εταιρεία (47%), ή ότι δεν ήταν δική τους ευθύνη να αντιμετωπίσουν το περιστατικό (32%), καθώς και οι ανησυχίες για τη μελλοντική τους επαγγελματική εξέλιξη (26%) και η πίεση από τη διοίκηση να μην αναφέρουν τέτοια περιστατικά (24%).

Η ενσωμάτωση της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για το whistleblowing στην ελληνική νομοθεσία, με τον **νόμο 4990/2022** για τους **πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος**, φαίνεται να έχει βελτιώσει την εικόνα, χωρίς, ωστόσο, να επιφέρει ακόμη τα επιθυμητά αποτελέσματα. Έτσι, 37%, έναντι 33% παγκοσμίως και 29% στη Δυτική Ευρώπη, αναφέρουν ότι έχει γίνει ευκολότερο για τους εργαζόμενους να αναφέρουν τις ανησυχίες τους. Παράλληλα, 24% στην Ελλάδα δηλώνουν ότι στον οργανισμό τους προσφέρεται, πλέον, περισσότερη **προστασία από αντίποινα**, σε όσους προχωρούν σε καταγγελίες – ποσοστά υψηλότερα από τα αντίστοιχα στην Ευρώπη.

Τεχνητή νοημοσύνη, ακεραιότητα και εμπιστοσύνη

Η έρευνα επιβεβαιώνει ότι η διείσδυση της **τεχνητής νοημοσύνης** για την ενίσχυση των **μηχανισμών ελέγχου και της ακεραιότητας**, παραμένει χαμηλότερη στην Ελλάδα, σε σύγκριση με τον υπόλοιπο κόσμο. Μόλις 14% των συμμετεχόντων, έναντι 29% παγκοσμίως και 32% στις αναδυόμενες αγορές, αναφέρουν ότι ο οργανισμός τους χρησιμοποιεί ενεργά ένα ή περισσότερα εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης. Στον αντίποδα, η πλειοψηφία των οργανισμών δεν χρησιμοποιούν σήμερα ενεργά τέτοια εργαλεία, αλλά έχουν σχέδια να τα αναπτύξουν πιλοτικά μέσα στα επόμενα δύο χρόνια (34%), είτε διερευνούν διάφορες περιπτώσεις χρήσης και εφαρμογές τους (24%).

Οι οργανισμοί στην Ελλάδα αντιλαμβάνονται τη σημαντικότητα των **ελεγκτικών μηχανισμών** και των μέτρων διαχείρισης των κινδύνων που απορρέουν από την ανάπτυξη και τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης, παρά το γεγονός ότι φαίνεται να λαμβάνουν λιγότερα μέτρα σε σχέση με τον υπόλοιπο κόσμο. Έτσι, 78% (έναντι 86% παγκοσμίως) δήλωσαν ότι είτε έχουν ήδη ή σκοπεύουν να υιοθετήσουν **πολιτικές και διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων**, όπως το απόρρητο δεδομένων ή η απάτη.

Συμμόρφωση ESG: Μεταξύ φιλοδοξίας και ρυθμιστικού πλαισίου

Παρά το γεγονός ότι το κανονιστικό πλαίσιο για το **ESG** αυστηροποιείται, το ποσοστό των ερωτηθέντων στην Ελλάδα που είναι εξοικειωμένοι με τους **κανονισμούς ESG** και τον αντίκτυπό τους στον οργανισμό τους όσον αφορά τα θέματα ακεραιότητας, παραμένει εξαιρετικά χαμηλό. Μόλις 14% γνωρίζουν πολλά ή αρκετά σχετικά με το θέμα, έναντι 30% στην Ευρώπη, 33% στις ανεπτυγμένες αγορές και 40% παγκοσμίως. Από την άλλη πλευρά, σχεδόν έξι στους 10 (59%) θεωρούν ότι ο οργανισμός τους είναι καλά προετοιμασμένος να ανταποκριθεί στις εξελισσόμενες απαιτήσεις για τις αναφορές και γνωστοποιήσεις ESG, όπως η **Οδηγία CSRD**.

Παρουσιάζοντας τα ευρήματα για την Ελλάδα, η κυρία **Κυριακή Κατσάνη**, Εταίρος, Επικεφαλής Υπηρεσιών Ειδικών Ερευνών και Εταιρικής Συμμόρφωσης της EY Ελλάδος, σημείωσε: «*Η ακεραιότητα είναι ο πυλώνας στον οποίο στηρίζεται η εμπιστοσύνη και η φήμη ενός οργανισμού. Αγνωώντας τις ηθικές αξίες, οι επιχειρήσεις διακινδυνεύουν το πολυτιμότερο περιουσιακό στοιχείο ενός οργανισμού. Παρά την πρόοδο που σημειώνεται, η έρευνά μας καταγράφει σημαντικές προκλήσεις στο ταξίδι της οικοδόμησης μίας κουλτούρας ακεραιότητας. Οι επικεφαλής των επιχειρήσεων θα χρειαστεί να επανεξετάσουν τα προγράμματα συμμόρφωσης και ακεραιότητας, να δώσουν προτεραιότητα σε μια αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση και να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον όπου οι εργαζόμενοι αισθάνονται ασφαλείς να μιλήσουν και σίγουροι ότι οι ανησυχίες τους θα ακουστούν και θα διερευνηθούν κατάλληλα, και κυρίως, να ηγηθούν δια του παραδείγματος».*

Κατά τον εναρκτήριο χαιρετισμό της στην εκδήλωση, η Πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, κυρία **Βασιλική Λαζαράκου**, υπογράμμισε: “Η έρευνα της ΕΥ έρχεται με τα ευρήματά της να επιβεβαιώσει τα σημαντικά βήματα που έγιναν στη χώρα μας το τελευταίο διάστημα όσον αφορά στην ορθή εταιρική διακυβέρνηση και στην κουλτούρα ακεραιότητας για τις εισηγμένες επιχειρήσεις. Ωστόσο, έχουμε ακόμη δρόμο να διανύσουμε για την ουσιαστική συμμόρφωση και ενσωμάτωση της κουλτούρας της εταιρικής διακυβέρνησης από τις εταιρείες, κάτι που είναι φυσιολογικό καθώς ο νόμος 4706 για την εταιρική διακυβέρνηση έχει «ζωή» μόλις 3,5 χρόνια. Παρά την πρόοδο που πετύχαμε, οι προκλήσεις παραμένουν και είναι καθήκον μας να συνεχίσουμε να εστιάζουμε τις προσπάθειές μας με στόχο τη μεγαλύτερη συμμόρφωση των επιχειρήσεων στις αρχές της διαφάνειας και της ακεραιότητας. Ένα πεδίο στο οποίο πιστεύω ότι θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση και θα πρέπει να εξετάσουμε πώς θα μπορούσε να θωρακιστεί καλύτερα είναι η περαιτέρω προστασία των εργαζομένων όπως και των συνεργατών απέναντι στις πιέσεις που μπορούν να ασκούνται σε αυτούς από την ανώτερη διοίκηση για να συγκαλύψουν ή για να επιδείξουν ανοχή σε παραβιάσεις της νομοθεσίας. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς δεσμεύεται ότι θα συνεχίσει με όλες τις δυνάμεις της τις προσπάθειες για αυτή την ενίσχυση της εταιρικής διακυβέρνησης”.

Στο πλαίσιο της εκδήλωσης της ΕΥ Ελλάδος και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, χαιρετισμό απηύθυνε και ο κ. **Ανδρέας Χατζηδαμιανού**, Εταίρος και Επικεφαλής Ελεγκτικών Υπηρεσιών της ΕΥ Ελλάδος. Την παρουσίαση της έρευνας της ΕΥ από την κυρία Κατσάνη, ακολούθησε πάνελ που συντόνισε η ίδια, σχετικά με την κουλτούρα speak-up στους οργανισμούς, τα πρότυπα ESG και το πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης, με τη συμμετοχή της κυρίας **Νατάσας Στάμου**, Αντιπροέδρου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, του κ. **Ιωάννη Αψούρη**, Group General Counsel της HELLENiQ ENERGY Holdings S.A., και της κυρίας **Ναυσικάς Ζευγώλη**, Εταίρου, Υπηρεσίες Κλιματικής Αλλαγής και Βιώσιμης Ανάπτυξης της ΕΥ Ελλάδος. Τέλος, η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με μία συζήτηση του κ. **Μιχάλη Φέκκα**, Αντιπροέδρου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, και του κ. **Γιώργου Σαραντόπουλου**, Εταίρου, Risk Consulting, Συμβουλευτικές Υπηρεσίες της ΕΥ Ελλάδος, υπό τον συντονισμό της κυρίας Κατσάνη, γύρω από την εξέλιξη της τεχνητής νοημοσύνης και τις προκλήσεις συμμόρφωσης που δημιουργεί.

Διαβάστε περισσότερα για την έρευνα, [εδώ](#).